

ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО
ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ

УКРАЇНА

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
НАУК

УКРАЇНСЬКИЙ ОРДЕНА "ЗНАК ПОШАНИ" НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО
ГОСПОДАРСТВА ТА АГРОЛІСОМЕЛІОРАЦІЇ ім. Г.М. ВИСОЦЬКОГО

Державне підприємство
ВІННИЦЬКА ЛІСОВА НАУКОВО-ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ

21036 м. Вінниця, вул. Максимовича, 39
р/р 26002060509508
МФО 302689
Код ЄДРПОУ 00994101
В ВФ ПАТ «Приватбанк»
м. Вінниця 009941002283

тел. 67- 01- 85
факс 55-18-25

НАУКОВЕ ОБГРУНТУВАННЯ

щодо визначення лісових ділянок, де мешкають рідкісні і зникаючі види фауни та особливостей ведення лісогосподарської діяльності в їхніх межах в умовах ДП "Вінницьке ЛГ"

Згідно звернення державного підприємства "Вінницьке лісове господарство" (далі ДП "Вінницьке ЛГ") щодо необхідності наукового обґрунтування для визначення ділянок лісового фонду, де мешкають рідкісні і зникаючі види фауни на території лісового господарства, науковцями ДП «Вінницька лісова науково-дослідна станція» Українського ордена «Знак пошани» науково-дослідного інституту лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г.М. Висоцького Державного агентства лісових ресурсів та Національної академії наук України проведено вивчення лісорослинних умов, продуктивності та стану лісових насаджень та проведено обстеження ділянок на наявність рідкісних та зникаючих видів фауни.

Наукове обґрунтування виконано також на основі аналізу діючих стандартів FSC (COY 02.0-33692178-001: 2008) [3], Настанов та рекомендацій із лісової сертифікації лісогосподарських підприємств (2010) [1], лісовпорядних документів та обстежень, проведених в умовах ДП "Вінницьке ЛГ" [2].

Основною метою даного обґрунтування є формулювання висновків та рекомендацій щодо виявлення особливо цінних для збереження лісових ділянок на яких мешкають рідкісні та зникаючі види фауни з урахуванням приведення лісогосподарської діяльності підприємства до вимог стандарту FSC лісової опікунської ради (ЛОР).

Аналіз Критеріїв та індикаторів сертифікації лісів FSC стосовно визначення лісових ділянок з рідкісними та зникаючими видами та особливостей проведення лісогосподарської діяльності на них в умовах ДП "Вінницьке ЛГ"

Однією з умов сертифікації лісогосподарських підприємств згідно стандартів ЛОР є дотримання основних Критеріїв та Індикаторів, які визначені у відповідних Стандартах, Інструкціях та Настановах. Ведення лісового господарства у межах ДП "Вінницьке ЛГ" повинно відповідати чинному законодавству України, міжнародним договорам та угодам, що ратифіковано Україною, а також основним Критеріям лісової сертифікації FSC.

Керівним документом лісогосподарської діяльності підприємства є положення Проекту організації розвитку, підготовленого за результатами базового лісовпорядкуванням.

Базовою ідеєю концепції ОЦЗЛ є виявлення особливої цінності для збереження (ОЦЗ): це така цінність, що є особливо важливою і потребує охорони та сталого використання. Особливо цінними для збереження є ліси, де виявлено такі цінності, або, більш точно, лісова територія, що потребує відповідного господарювання з метою підтримання або посилення виявлених особливих цінностей. Тому виявлення таких територій є найважливішим першим кроком у розробці для них відповідного режиму господарювання [4].

ЛОР виділено 6 категорій щодо визначення особливо цінних для збереження лісів [4].

При сертифікації за схемою ЛОР (FSC) встановлено чотири вимоги (критерії) до Принципу 9 «Збереження особливо цінних лісів», які охоплюють ідентифікацію, консультації, планування ведення господарства та моніторинг ОЦЗЛ [4].

Слід особливо наголосити, що визнання лісу (або його частини) ОЦЗЛ зовсім не означає автоматичного припинення господарських заходів, навіть таких, як рубки головного користування. Проте, це означає, що господарська діяльність має плануватися і виконуватися таким чином, щоб гарантувати збереження або примноження цих цінностей [4].

Згідно проведених обстежень в лісовому фонді ДП "Вінницьке ЛГ" відібрано 24 види тварин, які є рідкісними та зникаючими видами (табл. 1).

Таблиця 1

Перелік рідкісних і зникаючих видів флори та фауни на території ДП «Вінницький лісгосп»

№ п/п	Українська назва	Латинська назва
Рідкісні та зникаючі види фауни		
1	Видра річкова	<i>Lutralutra</i>
2	Голуб-синяк	<i>Columba oenas</i>

3	Горностаї	<i>Mustelaerminea</i>
4	Дятел білоспинний	<i>Dendrocoposleucotos</i>
5	Дятел зелений	<i>Picusviridis</i>
6	Жук-олень	<i>Lucanuscervus</i>
7	Зміїд	<i>Circaetusgallicus</i>
8	Кажан-пізній	<i>Empesicusserotinus</i>
9	Кіт лісовий	<i>Felissylvestris</i>
10	Коршун чорний	<i>Milvusmigrans</i>
11	Красотіл пахучий	<i>Calosomasycophantha</i>
12	Лелека чорний	<i>Ciconianigra</i>
13	Лось	<i>Alcesalces</i>
14	Махаон	<i>Papiliomachaon</i>
15	Нетопир Натусіуса	<i>Pipistrellusnathusii</i>
16	Орел-карлик	<i>Hieraetuspennatus</i>
17	Підорлик малий	<i>Aquila pomarina</i>
18	Подалірій	<i>Iphiclidespodalirius</i>
19	Самітник	<i>Osmodermabarnabita</i>
20	Сатурнія руда	<i>Agliatau Linnaeus</i>
21	Сатурнія велика	<i>Saturniapyri</i>
22	Стрічкарка блакитна	<i>Catocalafraxini</i>
23	Стрічкарка тополева	<i>Limenitispopuli</i>
24	Тхір лісовий	<i>Mustelaputorius</i>

Визначення особливостей господарювання на лісових ділянках, де мешкають рідкісні та зникаючі види фауни

Згідно Принципу 6, Ведення лісового господарства повинно забезпечувати збереження лісового біорізноманіття і пов'язаних із ним цінностей, водних ресурсів, ґрунтів, а також унікальних і нестійких лісових екосистем і ландшафтів, підтримуючи тим самим екологічні функції і цілісність лісу.

В Критерії 6.2 зазначено, що необхідно вживати заходи щодо захисту рідкісних видів та видів, існування яких під загрозою або у небезпеці, їх місць поширення (наприклад, місць гніздування та годівлі). Охоронні зони та захисні території треба встановлювати відповідно до масштабів та інтенсивності ведення лісового господарства, а також унікальності об'єктів, що потребують охорони.

Індикатор 6.2.6 зазначає, що на території підприємства, де знаходяться заселені помешкання, гнізда чи колонії рідкісних видів птахів та інших тварин (особливо охоронних категорій), у гніздовий період в радіусі не менше 100 м від таких помешкань лісогосподарські заходи (особливо рубки) не виконуються.

Висновки та рекомендації:

1. Ведення лісового господарства у межах ДП "Вінницьке ЛГ" повинно відповідати чинному законодавству України, міжнародним договорам та

угодам, які ратифіковані Україною а також відповідати основним положенням лісової сертифікації FSC лісової опікунської ради.

2. Керівними базовими документами лісогосподарської діяльності підприємства є: основні положення Проекту організації розвитку, Стандарти FSC (СОУ 02.0-33692178-001: 2008), Настанови та рекомендації з лісової сертифікації лісогосподарських підприємств (2010).

3. В лісовому фонді ДП "Вінницьке ЛГ" відібрано 24 види тварин, які є рідкісними та зникаючими видами і в місцях їх помешкання дозволяється проводити лісокористування, яке буде направлене на збереження біотичного різноманіття та не знизить його кількісні показники.

4. У гніздовий період в радіусі не менше 100 м від помешкань рідкісних та зникаючих видів тварин, проводити лісогосподарські заходи (особливо рубки) не дозволяється.

Директор "ДП Вінницька
лісова науково-дослідна
станція",

канд. с.-г. н. О.Г. Василевський

Науковий співробітник
ДП "Вінницька лісова науково-
дослідна станція"

Ю.А. Єлісавенко

Літературні джерела

1. Бондарук Г.В., Букша І.Ф. Рекомендації з лісової сертифікації лісогосподарських підприємств / Г.В. Бондарук, М.І. Гордієнко. - Харків, УкрНДЛГА, 2010 – 73 с.
2. Проект організації розвитку ДП "Вінницьке ЛГ"
3. СОУ 02.0-33692178-001:2008. Сертифікація системи ведення лісового господарства: Принципи, критерії та індикатори. - Київ, 2008.
4. Особливо цінні для збереження ліси : визначення та господарювання. Практичний посібник для України. – Електронний ресурс. Режим доступу: <http://awsassets.panda.org/downloads/ocz1.pdf>